



Manifest Evropskega podeželskega parlamenta

1. Predstavniki ljudi in organizacij evropskega podeželja sprejemamo ta Manifest kot izjavo o ciljih, obvezah in zahtevah podeželskega prebivalstva. Pri tem črpamo iz srečanj, ki so potekala v vrsti držav v sklopu kampanje Evropski podeželski parlament.

2. Raznolikost podeželja. Izredno cenimo veliko raznolikost pokrajin in narodov Evrope, ki ima svoj izvor v geomorfološki in podnebni razgibanosti, biodiverziteti zemlje in morja ter dolgi zgodovini človekovega delovanja na evropski celini. To raznolikost, ki pride do izraza tako v kulturnih kot naravnih virih, dojemamo kot izjemno priložnost za prihodnjo dobrobit vseh narodov Evrope.

3. Skupne vrednote. Pozdravljamo skupne vrednote, kot so demokracija, enakopravnost, vladavina prava, spoštovanje človekovih pravic in duh sodelovanja, ki povezujejo prebivalce Evrope. Prevezeti smo nad skupnimi temami, ki se pojavljajo v sklopu kampanje Evropski podeželski parlament od Atlantskega oceana do Črnega morja in od Skandinavije do Sredozemlja.

4. Kakovost življenja. Podeželsko prebivalstvo visoko ceni kakovost življenja, ki jo omogoča podeželje s svojimi kmetijami, vasmi in majhnimi mesti, obalami in otoki, gorami in gozdovi, skupaj s pripadajočimi lokalnimi kulturami, prostoživečimi živalmi in rastlinami, pokrajinami, zdravim okoljem in kulturno dediščino.

5. Zaskrbljenost nad pogoji življenja na podeželju. Kljub temu smo zelo zaskrbljeni nad trenutnim stanjem podeželja, saj je mnogo regij prizadetih zaradi omejenosti ruralnih gospodarstev, pomanjkanja priložnosti za izpolnjujoče in razmeroma dobro plačano delo, upadanja števila prebivalstva zaradi odseljevanja mladih in posledično demografske neuravnoteženosti, upada storitev, revščine in socialne izključenosti socialno ogroženih ali etničnih manjšin ter okoljske degradacije.

6. Potreba po ukrepanju. Prepričani smo, da se je treba s temi izzivi nemudoma spopasti, ne le za dobro podeželskih skupnosti pač pa tudi za dobro evropskega prebivalstva nasploh. Vsi potrebujemo hrano, les, tekstilna vlakna, energijo, vodo in minerale, ki izvirajo iz ruralnih območij. Kmetije, podjetja in drugi podeželski akterji ustvarjajo skupna bogastva Evrope. Prispevek podeželja k blaženju podnebnih sprememb, rekreaciji in zdravju prebivalstva ter k splošnemu družbenemu, gospodarskemu in duhovnemu blagostanju je izjemen.

7. Pravice. **Uveljavljamo** pravico ruralnih območij in skupnosti do polnega priznanja s strani vseh evropskih institucij in prebivalcev, do kakovostnega življenja in življenjskega standarda, ki je enak standardu mestnih prebivalcev, ter polne udeležbe v političnih procesih. Od evropskih vlad **terjamo**, da te pravice spoštujejo na vseh področjih delovanja.

V vseh vidikih politik in ukrepov, ki zadevajo podeželske skupnosti, morajo biti moški in ženske deležni istih pravic.

8. Vizija. Naša vizija prihodnosti evropskega podeželja razgrne pogled na živahne, inkluzivne in trajnostno usmerjene podeželske skupnosti, ki se opirajo na diverzificirano ruralno gospodarstvo ter učinkovito ravnanje z visokokakovostnim okoljem in kulturno dediščino. **Verjamemo**, da so lahko podeželske skupnosti, ki temeljijo na tem modelu, pomembni dolgoročni dejavniki, ki bistveno prispevajo k uspešni, miroljubni, pravični in enakopravni Evropi ter k trajnostni globalni družbi.

9. Partnerstvo. Za zasledovanje naše vizije je bistvenega pomena, da se v vsaki državi vzpostavi osveženo in enakopravno partnerstvo med prebivalstvom in vlado. Prebivalci podeželja in predstavniki podeželskih organizacij se zavedamo, da moramo izpolnjevati vodstvene dolžnosti in delovati v naše skupno dobro. **Obenem pa pravično zahtevamo**, da si oblasti na vseh ravneh, vključno z evropskimi institucijami, prizadevajo za uspešnost tega ključnega partnerstva.

10. Ocena stanja evropskega podeželja. Evropsko unijo **pozivamo**, da izvede obsežen pregled dejanskega stanja razmer na evropskem podeželju in trenutnega ter potencialnega doprinosa ruralnih območij k dobrobiti celotne Unije. Poročilo o pregledu

naj bo objavljeno v letu 2017, v obeležitev 30. obletnice poročila »Prihodnost podeželske družbe«. Zaključki naj izhajajo iz podrobne analize ruralnih območij v sklopu vseh relevantnih programov in skladov. S kontinuiranim procesom Evropskega podeželskega parlamenta želimo podeželskim skupnostim omogočiti vpliv na pripravo politik za časovno obdobje po letu 2020.

Svet Evrope **prosimo**, naj razmisli o izvedbi ocene življenjskih pogojev in potreb ruralnih območij v vseh državah članicah.

11. Preobrnitev spiralnega upadanja. Mnoge regije pesti »upadanje« vitalnosti podeželskih skupnosti. Zmanjševanje števila prebivalcev (še posebej mladih) vodi v zmanjšano donosnost ruralnih storitev in slabitev lokalnih ekonomij, kar vnovič vodi v odseljevanje in upadanje števila prebivalstva. **Pozivamo** k usklajenim ukrepom podeželskih deležnikov, vseh relevantnih agencij in vladnih oblasti, da bi obrnili to »spiralo upadanja« navzgor, in sicer s spodbujanjem občutka hvaležnosti in ponosa na podeželski način življenja. Namesto da podeželju vsiljujemo mestne norme, moramo krepiti podeželske storitve, diverzificirati ruralne ekonomije in omogočiti mladim ljudem, da na podeželju ostanejo ali se tja vrnejo.

12. Mladi. Mnogi mladi ljudje so pripravljeni ostati na podeželju ali se tja preseliti ter postati kmetje, podeželski podjetniki ali odgovorni državljani, ki delujejo v dobro ruralnih ekonomij in podeželskih skupnosti. Mladi potrebujejo privlačna delovna mesta, dobre, ciljne sisteme izobraževanja in usposabljanja ter pripravništva, ki temeljijo na lokalnih potrebah, dostop do zemlje, stanovanj in kreditov, ustrezne družabne in kulturne dejavnosti ter specifične spodbude, naslovljene na mlade kmete in podjetnike.

Pozivamo oblasti in civilno družbo, da ugotovi tem potrebam in mladim omogoči aktivno sodelovanje v političnih procesih.

Podpiramo poziv, da naj ima podeželska mladina svoj Podeželski parlament mladih, tako na nacionalni kot na evropski ravni.

13. Begunci. Prihod obupanih ljudi s katastrofalnih konfliktnih področij, ki iščejo zatočišče in novo življenje v Evropi, naše mreže navaja k novim mislim in dejanjem. Medtem ko pozivamo vlade in druge agencije k čim hitrejši odpravi temeljnih vzrokov za

to krizo, **prosimo** za topel odziv, ki temelji na medčloveški solidarnosti. Menimo, da za mnoga ruralna območja, predvsem tista, ki jih pesti upadanje števila prebivalstva, ta kriza pomeni tudi priložnost za integracijo beguncev in drugih prišlekov. Proces integracije mora nujno vključevati ustvarjanje novih delovnih mest, investicije v stanovanja, storitve in infrastrukturo. Vsa uspešna prizadevanja za integracijo je treba pozdraviti.

14. Revščina in socialna izključenost. Zavedamo se napredka, ki je bil storjen na področju boja proti revščini in socialni izključenosti v Evropi. A kljub temu milijone ljudi še vedno prizadeva tako revščina kot socialna izključenost različnih vrst. Družbena in teritorialna kohezija sta ključna elementa naše vizije evropske prihodnosti. **Pozivamo** k trajnemu prizadevanju za spodbujanje inkluzivnosti in polne družbene participacije. Posebnega pomena so potrebe romskih skupnosti, ki spadajo med najbolj revne in marginalizirane skupine evropskega podeželja. Treba jim je priznati enake pravice do primernih delovnih mest in izobrazbe kot ostalim. Vsak človek razpolaga z določenimi talenti in spretnostmi, s katerimi lahko pomaga družbi.

15. LEADER in CLLD. Odločno zastopamo teritorialen, integriran in partnerski pristop k razvoju podeželja, ki se odvija »od spodaj navzgor« in je zasidran v lokalnem prostoru. Prizadevamo si za vsesplošno aplikacijo načel pristopa LEADER in njegove razširitve v izvajanje lokalnega razvoja, ki ga vodi skupnost (CLLD), tako znotraj kot zunaj meja Evropske unije. Zelo nas skrbi trenutno pomanjkanje resnično integriranega procesa regionalnega in ruralnega razvoja v mnogih državah. **Pozivamo** institucije in oblasti znotraj EU, da pokažejo zaupanje v Lokalne akcijske skupine, poglobijo njihovo financiranje, prilagodijo svoja pravila in postopke potrebam podeželskih skupnosti ter zagotovijo resnično integriran pristop k razvoju podeželja in črpanje iz več različnih skladov. Pozivamo vse sektorje v državah Zahodnega Balkana in Črnomske regije, da položijo temelje za partnerstvo med relevantnimi sektorji v namen implementacije pristopov LEADER in CLLD.

16. Podeželske storitve in infrastruktura. Osnovne storitve, kot so denimo trgovske in poštne storitve, šole, primarne zdravstvene storitve, javni prevoz in socialna infrastruktura, sestavljajo podstat, ki določa kakovost življenja na podeželju. Primerna fizična infrastruktura – vodooskrba, kanalizacija, oskrba z električno in drugo energijo

ter transportni sistemi – je prav tako vitalnega pomena. A v mnogih podeželskih regijah so te storitve oslabiljene ali slabijo, infrastruktura pa je neprimerna, kar vodi v začaran krog dodatnega upadanja storitev. **Pozivamo** vlade in ponudnike storitev, da priznajo pravico podeželskega prebivalstva do primerne infrastrukture in dostopa do vseh osnovnih storitev ter omogočijo podeželskim skupnostim, da same sprejemajo odločitve in ukrepajo v interesu zagotavljanja nujnih storitev in infrastrukture, primerne potrebam podeželskega prebivalstva.

17. Širokopasovne in mobilne komunikacije. Dostop do visokozmogljivostnih telekomunikacij postaja osrednjega pomena za družbeno, kulturno in ekonomsko življenje vseh Evropejcev ter za njihovo oskrbo s ključnimi storitvami. Zaradi svoje oddaljenosti in redke poseljenosti izkazujejo ruralna območja posebne potrebe po učinkovitih telekomunikacijah. A kljub temu so mnoge podeželske regije, še posebej v Srednji in Vzhodni Evropi ter na obrobju Evropske unije, močno prikrajšane zaradi pomanjkljivih telekomunikacijskih sistemov. **Pozivamo** vse vlade, mednarodne financerje in ponudnike telekomunikacijskih storitev, da se z vso nujnostjo zavzamejo za zagotovitev dostopa do visokohitrostnih širokopasovnih in mobilnih storitev vsem prebivalcem podeželja ter da podeželskim skupnostim samim omogočijo, da ukrepajo za doseg tega cilja, kjer je to potrebno.

18. Lokalne in subregijske ekonomije. Evropsko podeželje zajema na tisoče lokalnih in subregijskih ekonomij, bogatih z mikro, malimi in srednje velikimi podjetji, ki tvorijo osrčje skupnosti in pomembno prispevajo k širšim ekonomijam evropskih narodov. **Zavzemamo se** za krepitev vitalnosti in donosnosti teh lokalnih in subregijskih ekonomij širom evropskega podeželja. Vzvodi za doseg tega cilja se razlikujejo od kraja do kraja, prav tako pa se lahko nanašajo na mnogo različnih področij, kot so kmetijstvo, gozdarstvo, ribolov, proizvodnja energije, preskrbovalne verige, turizem in storitvena industrija ter informacijska tehnologija. Veliko je priložnosti za socialna podjetja. Pomembna je oskrba s prilagodljivimi svetovalnimi in kreditnimi storitvami, ki nudijo podporo podjetjem, pa tudi s poklicnim izobraževanjem in usposabljanjem, natančno prirojenim trenutnim in potencialnim delovnim mestom.

19. Majhne in družinske kmetije. Čeprav se zavedamo velikega doprinosa komercialnih kmetij evropskemu gospodarstvu, smo nadvse zaskrbljeni nad izgubo kmečke delovne

sile, prav tako pa nas skrbi za dobrobit več milijonov majhnih in družinskih kmetij znotraj Evropske unije, v Jugovzhodni Evropi in Črnomorski regiji, še posebej v odmaknjenih območjih, v gorah in na otokih. Te kmetije predstavljajo vir preživetja milijonom družin, zagotavljajo oskrbo s hrano lokalnim trgom, tvorijo glavnino populacije na tisoče skupnosti in vzdržujejo tradicionalne načine življenja, od katerih je odvisno zdravje zemlje, pokrajin, ekosistemov in kulturne dediščine. Uspešnost lahko ohranijo s snovanjem kooperativ in socialnim podjetništvom na kmetijah, s kolektivnim dodajanjem vrednosti svojim proizvodom, diverzificiranjem prihodkov na kmetijah in v lokalnih ekonomijah ter s postopnim tvorjenjem večjih ozemeljskih enot. Vladne oblasti, donatorje, organizacije civilne družbe in podeželske skupnosti **pozivamo**, da priznajo in podprejo družinsko kmetovanje kot viabilni evropski model.

20. Majhna mesta. Majhna mesta, ki jih je v Evropi na tisoče, so ključnega pomena kot družbena, gospodarska in kulturna središča podeželskih skupnosti. So centri trgovine, javnih in socialnih služb, srednjih šol in zdravstvenih storitev, imajo velik potencial za turizem ter kolektivno veliko prispevajo k regionalnemu in nacionalnemu gospodarstvu. Kljub temu pa se ne prištevajo med osrednje cilje nacionalnih in evropskih politik in programov ter se pogosto ne uvrščajo niti v ruralno niti v urbano kategorijo.

Zavzemamo se za splošno evropsko politiko, ki se osredotoča na majhna mesta, se zaveda pomembne vloge teh mest v socialnih in ekonomskih strukturah podeželskih regij ter priznava njihov prispevek k regionalni vitalnosti, prav tako pa se zavzemamo za večjo osredotočenost na potrebe majhnih mest v nacionalnih politikah.

Pozivamo k večjemu sodelovanju med skupnostmi, organizacijami in oblastmi ruralnih in urbanih območij, da bi tako poželi čim več socialnih, kulturnih in ekonomskih koristi, ki jih takšno povezovanje lahko prinese. Pozivamo tudi k živahni izmenjavi idej in primerov dobrih praks med prebivalci podeželja in mestnimi prebivalci.

21. Podnebne spremembe in naravni viri. V pričakovanju konference Združenih narodov o podnebnih spremembah **trdimo**, da lahko evropsko podeželje igra pomembno vlogo pri blaženju podnebnih sprememb in ohranjanju naravnih virov; prav tako pa opozarjamo, da ruralna območja pri prilagajanju na podnebne spremembe potrebujejo pomoč. Več kot 40 odstotkov zemeljskih površin v Evropi tvorijo gozdovi, ki predstavljajo izjemen vir obnovljive energije in surovih materialov ter vršijo zajemanje in

sekvestracijo ogljika. Ruralna območja so dobro pozicionirana za zadovoljevanje naraščajočih potreb po obnovljivih virih energije, kot so veter, voda, plimovanje, sonce ter geotermalni in lesni viri, na načine, ki spoštujejo nedotaknjeno naravo, vodo in prst, kar podeželskim skupnostim prinaša neposredne koristi in delovna meta.

Pozivamo k bolj pogosti implementaciji agrogozdarskih, agroekoloških in bioekonomskih pristopov. Prav tako **pozivamo**, naj se pogoji, ustvarjeni s podnebnimi spremembami, vzamejo v obzir pri definiciji ogroženih regij, ko gre za dodeljevanje finančne podpore.

22. Zahodni Balkan in Jugovzhodna Evropa. Podeželske skupnosti in ekonomije Zahodnega Balkana in Jugovzhodne Evrope močno prizadeva politična nestabilnost v regiji. Proces vstopa v EU je odložen. To upočasnjuje proces političnih reform. Razvoj podeželja je nizko na prioritetni listi vlad. Evropsko unijo **pozivamo**, naj revitalizira proces vstopa v EU v tej regiji, vključno s precej bolj učinkovito podporo procesom razvoja podeželja.

23. Vodstvo v razvoju podeželja. Zavedamo se pomena dobrega vodstva tako na posameznih nivojih delovanja kot tudi med njimi. Podeželski akterji nosimo levji delež odgovornosti za identificiranje potreb podeželja in zagotavljanje primernih rešitev. A vodstvo v razvoju podeželja zahteva tudi kolektivno akcijo lokalnih, regionalnih, nacionalnih in evropskih ravni, zanj pa so značilne predanost, komunikacija, sodelovanje in graditev zaupanja. Civilno družbo, vladne oblasti in zasebni sektor **pozivamo**, da osnujejo partnerstvo za krepitev zmogljivosti, sredstev in podpore na podeželju, s čimer bi spodbudili inovativno, trajnostno in odgovorno vodstvo, vir navdiha in izziva bodočim vodjem.

24. Mreže civilne družbe. Evropske in nacionalne mreže, ki so vodile kampanjo Evropskega podeželskega parlamenta, temeljijo na lokalni akciji in participativni demokraciji. Njihovo članstvo obsega na tisoče akcijskih skupin, ki so dejavne na ravni posameznih vasi, lokalna društva, kooperative in druge strukture, ki nudijo nepogrešljive storitve ter spodbujajo sodelovanje med podeželskimi akterji. Vlade in evropske institucije **pozivamo**, da spoštujejo neodvisnost nevladnih organizacij in njihovih mrež ter podpirajo njihove dejavnosti.

25. Partnerstvo med civilno družbo in vladnimi oblastmi. Prepričani smo, da učinkovit razvoj podeželja zahteva odprto, inovativno in enakovredno partnerstvo med ljudmi in posameznimi vladami. Podeželske deležnike **pozivamo** k pozitivnemu sodelovanju z vladami, vlade, mednarodne institucije in zadevne agencije pa k vzpostavitvi smiselnega sistema konzultacij in skupnega odločanja. Na ta način bi podeželske deležnike vključili v proces oblikovanja in implementacije politik ter položili čvrste temelje za plodovito partnerstvo med podeželskimi deležniki in vladami na vseh ravneh.

26. Spodbudno ozračje. Vlade **pozivamo**, naj delujejo v duhu zaupanja vrednega in odprtega partnerstva s podeželskimi skupnostmi, priznajo njihovo pravico do samoodločanja in vzpostavijo spodbuden kontekst zakonskih določil, regulacije, administracije in financ. To spodbudno ozračje naj vključuje: polno zavezanost demokraciji in vladavini prava; koherenco med različnimi vidiki in geografskimi nivoji politik na vseh področjih vladne dejavnosti, ki zadeva podeželje; preverjanje vseh relevantnih politik in programov s strani podeželja; poenostavljeno zasnovo, pa tudi tankočutno in fleksibilno rabo, regulatornih, fiskalnih in finančnih sistemov za spodbujanje individualnih iniciativ, mikro, malih in srednje velikih podjetij, socialnih podjetij, kooperativ in drugih; ter spoštovanje pravic podeželskih skupnosti pri oblikovanju mednarodnih zakonov in pogodb.

27. Izobraževanje. V hitro spreminjajočem se svetu mora v svojem družbenem in ekonomskem udejstvovanju vsakdo nenehno izboljševati svoje sposobnosti prilagajanja in ostajati inovativen. Zato sta izobrazba in vseživljenjsko učenje – ki se prične v zgodnjem otroštvu – s pomočjo nepogrešljivega sodelovanja in mreženja osrednjega pomena pri uspevanju podeželskih skupnosti ter participaciji v razvojnih procesih. Izredno pomembna sta pri seznanjanju mladih z možnostmi za uspešno in donosno življenje na podeželju ter pri usvajanju in nenehnem obnavljanju znanj, ki so potrebna za državljansko participacijo. Pozivamo izobraževalne oblasti, da podeželskim skupnostim zagotovijo učinkovit dostop do storitev s področja izobraževanja, vključno z učenjem na daljavo in poklicnim usposabljanjem, ki ustreza realnosti življenja na podeželju.

28. Mednarodne izmenjave. Verjamemo, da lahko pri stremljenju k doseganju trajnostnega razvoja podeželja širom Evrope bistveno pomaga in celoten projekt pospeši izmenjava

primerov dobrih praks med podeželskimi deležniki in vladami v vseh evropskih državah in širše. Vzhod in Zahod lahko enakovredno prispevata in žanjeta koristi takšnih izmenjav. **Pozivamo** k resnično pan-evropskemu pristopu k programom izmenjave, preko sodelovanja med vladami, nevladnimi organizacijami, mednarodnimi donatorji in drugimi, tako znotraj kot izven meja EU. Glavnino naj pri tem procesu prispevajo Evropska mreža za razvoj podeželja in s strani EU financirane Mreže za podeželje v vseh državah članicah.

29. Podpora in ukrepi. **Pozivamo** evropske mreže nevladnih organizacij, ki so soustanovile drugi Evropski podeželski parlament, da vodijo program podpore in ukrepov, ki temelji na tem Manifestu. Pri tem naj tesno sodelujejo tako s svojim članstvom na nacionalni ravni kot tudi z ostalimi partnerji, pripravljenimi na sodelovanje.

30. Naša prisega. **Prisegamo**, da bomo še naprej predani zasledovanju naše vizije in dejanjem, načrtanim v tem Manifestu. Verjamemo, da lahko sodelovanje podeželskih skupnosti, vlad in mednarodnih institucij privede do preporoda evropskega podeželja. S tem prepričanjem razgllašamo: **Živela VSA Evropa!**